

УДК 339.9:005.336:658.14

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2025-3.3>**Скопенко Н.С.***доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки праці та менеджменту,
Національний університет харчових технологій***Мостенська Т.Л.***доктор економічних наук, професор,
професор кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД,
Національний університет біоресурсів і природокористування України***Мостенська Т.Г.***кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
Державне некомерційне підприємство
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»*

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО КЛАСИФІКАЦІЇ РИЗИКІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто визначення ризиків зовнішньоекономічної діяльності та підходи до їх класифікації. Авторами запропоновано визначати ризики зовнішньоекономічної діяльності як комплекс імовірних дестабілізуючих факторів внутрішнього та зовнішнього походження, що виникають у процесі міжнародної взаємодії підприємства і здатні впливати на досягнення стратегічних цілей, фінансову стійкість та ефективність зовнішньоекономічних операцій, зумовлюючи необхідність розроблення адаптивних механізмів їх ідентифікації, оцінювання та мінімізації. Запропонована авторами класифікація ризиків включає понад 20 класифікаційних ознак, що дозволяє визначити специфічні групи загроз, оцінити їх характер та інтенсивність впливу, що при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності дозволить підприємствам скласти паспорт ризиків та здійснити їх пріоритизацію. Визначення ризиків, розуміння природи їх виникнення дозволить підприємствам мінімізувати втрати при виході на зовнішні ринки.

Ключові слова: ризики, зовнішньоекономічна діяльність, класифікація ризиків, пріоритизація ризиків, паспорт ризиків.

Skopenko Nataliia*National University of Food Technologies***Mostenska Tetiana***National University of Life Resources and Environmental Sciences of Ukraine***Mostenska Tetiana***State Non-Commercial Company
“State University “Kyiv Aviation Institute”*

A COMPREHENSIVE APPROACH TO RISK CLASSIFICATION WHEN CONDUCTING FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

In the context of globalization and growing market instability, risks have become a key factor influencing the efficiency and competitiveness of enterprises engaged in foreign economic activity (FEA). Effective risk management requires a systematic approach that includes identification, assessment, monitoring, and mitigation of potential threats arising from both internal and external environments. FEA risks represent a set of probable

destabilizing factors of various origins that may negatively affect the achievement of strategic goals, financial stability, and operational efficiency of enterprises operating in international markets. The author interprets foreign economic risks as a multidimensional system of interrelated factors that influence the enterprise's resilience and adaptability. The novelty of this approach lies in viewing risks not only as potential threats but also as an integral part of the enterprise's adaptive mechanism within a turbulent global environment. Such understanding enables the formation of flexible management tools aimed at reducing vulnerability and strengthening strategic stability. A central stage in building a risk management system is the classification of risks, which ensures their structuring and prioritization. Risks can be grouped by sphere of origin (internal or external), controllability, time horizon, and type (production, financial, commercial, or operational). This classification allows for a comprehensive understanding of the enterprise's risk profile and supports the development of adequate response strategies. An important practical tool is the Risk Passport, which serves as a structured document for systematizing information about identified risks, their sources, likelihood, and level of impact. It performs key functions of recording, prioritizing, and monitoring risks, forming the analytical basis for decision-making. The creation of a risk passport is a phased process that culminates in risk prioritization and enables efficient allocation of resources and timely response to changes in the external environment. Thus, the formation of a comprehensive risk classification system and the implementation of a risk passport contribute to improving the efficiency and transparency of enterprise management, ensuring sustainable development and strengthening the competitiveness of Ukrainian enterprises in the global market.

Keywords: risks, foreign economic activity, risk classification, risk prioritization, risk passport.

Постановка проблеми. Інтеграція економік та зростаюча прозорість державних кордонів призводять до того, що економічно активні організації, навіть невеликого розміру, та окремі особистості можуть мати інтереси в багатьох країнах [3, с. 69].

Повномасштабне вторгнення рф в Україну призвело до суттєвих економічних змін, які характеризуються зростанням ризиків ведення діяльності суб'єктами господарювання як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку.

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) супроводжується більшою ризикованістю, оскільки внутрішні ризики посилюються зовнішніми ризиками. Підприємства, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, у процесі виходу на міжнародні ринки зіштовхуються з труднощами, зумовленими відмінностями у середовищах ведення бізнесу.

Таким чином, актуальність дослідження ризиків зовнішньоекономічної діяльності зумовлена зростанням рівня невизначеності та турбулентності глобального бізнес-середовища, посиленням конкуренції, коливаннями валютних курсів, зміною митного та податкового регулювання, а також геополітичними ризиками, що безпосередньо впливають на стабільність функціонування підприємств. В умовах воєнного стану та обмежень міжнародної логістики особливої ваги набуває потреба у формуванні ефективної системи ідентифікації, оцінювання та мінімізації ризиків, здатної забезпечити стійкість та адаптивність підприємств до зовнішніх викликів. Дослідження ризиків зовнішньоекономічної діяльності дозволяє розробити науково обґрунтовані підходи до управління ними, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності національних суб'єктів господарювання на світовому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Збільшення кількості суб'єктів ЗЕД вимагає

визначення основних чинників, що впливають на процес прийняття рішень, пов'язаних із ризиком діяльності на зовнішніх ринках. Вчасне визначення ризику та його ідентифікація дозволяють знизити вплив негативних явищ та зменшити залежність діяльності підприємств від непередбачуваних зовнішніх обставин.

Питання систематизації ризиків, управління ризиками ЗЕД розглядається в працях як українських, так і закордонних науковців.

Так, у публікаціях Гранатурова В. М., Лавріва В.В.; Гончара Г.П.; Свідерської А.; Насипайко Д.С., Подплетній В.В.; Григор'єва М.І.; Карпій О.П., Стадника М.Є. [3–5; 7; 9] розглянуто питання визначення ризиків ЗЕД та їх класифікації.

Питанню управління ризиками присвячені праці Ковальова М.Л.; Григор'єва М.І., Кобржицького В.В.; Карпій О.П., Стадника М.Є.; Рубай П. (Rubaj P.), Кавусгіль С.Т. (Cavusgil S.T.) та ін. [4; 5; 7; 8; 11; 12].

Особливості управління ризиками в логістиці ЗЕД розглядають Баєва О.І. та Васильченко О.О. [1].

Проведений аналіз наукових джерел свідчить про значну увагу дослідників до проблематики ідентифікації, класифікації та управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємств. У працях вітчизняних і зарубіжних авторів сформовано наукові підходи до визначення сутності ризику, його структури та інструментів мінімізації. Водночас залишається актуальним подальший розвиток методичних засад визначення та комплексного управління ризиками з урахуванням сучасних умов турбулентності зовнішнього середовища, глобальної нестабільності та специфіки функціонування українських суб'єктів ЗЕД.

Постановка завдання. Сформулювати комплексний системний підхід до класифікації ризиків

зовнішньоекономічної діяльності підприємств, що дозволить підвищити ефективність процесу їх ідентифікації та управління, а також створити основу для формування адаптивних стратегій мінімізації ризиків у сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах глобалізації та зростаючої нестабільності світового ринку саме ризики стають визначальним чинником, що впливає на ефективність міжнародних операцій і конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. Враховуючи багатогранність зовнішньоекономічних процесів, доцільним є системний підхід до вивчення ризиків, який передбачає їх ідентифікацію, кількісну та якісну оцінку, а також розроблення механізмів мінімізації негативних наслідків. У цьому контексті дослідження ризиків зовнішньоекономічної діяльності набуває особливого значення для формування ефективної системи управління, здатної забезпечити стійкість і розвиток підприємств у мінливому середовищі міжнародного бізнесу.

Ризики зовнішньоекономічної діяльності – це сукупність потенційних загроз і невизначеностей, що виникають у процесі здійснення підприємством операцій на міжнародних ринках і можуть призвести до фінансових втрат, порушення договірних зобов'язань або зниження конкурентоспроможності.

У науковій літературі ризики ЗЕД визначаються як ймовірність настання подій, що негативно впливають на результати міжнародної комерційної діяльності підприємства, зумовлених дією зовнішніх (політичних, економічних, соціальних, правових, культурних) та внутрішніх (організаційних, фінансових, кадрових, технологічних) чинників (див. табл.1).

Таким чином, ризики у сфері зовнішньоекономічної діяльності відображають ступінь невизначеності та можливих втрат у процесі взаємодії підприємства із закордонними партнерами, дер-

жавними інституціями та ринковим середовищем різних країн.

З авторської точки зору, ризики зовнішньоекономічної діяльності – це комплекс імовірних дестабілізуючих факторів внутрішнього та зовнішнього походження, що виникають у процесі міжнародної взаємодії підприємства і здатні впливати на досягнення стратегічних цілей, фінансову стійкість та ефективність зовнішньоекономічних операцій, зумовлюючи необхідність розроблення адаптивних механізмів їх ідентифікації, оцінювання та мінімізації.

Відмінність запропонованого авторського підходу полягає у тому, що ризики зовнішньоекономічної діяльності розглядаються не лише як потенційні загрози або можливі втрати, а як комплекс взаємопов'язаних дестабілізуючих факторів, які впливають на досягнення стратегічних цілей підприємства у міжнародному середовищі. На відміну від традиційних трактувань, акцент зроблено на системному та адаптивному характері управління ризиками, що передбачає формування гнучких механізмів їх ідентифікації, оцінювання та мінімізації з метою підвищення фінансової стійкості та ефективності зовнішньоекономічної діяльності.

Після визначення сутності ризиків зовнішньоекономічної діяльності логічним кроком є їх систематизація за різними ознаками для забезпечення більш ефективного управління. Класифікація ризиків дозволяє виділити специфічні групи загроз, оцінити їх характер та інтенсивність впливу, а також розробити цільові стратегії і механізми мінімізації негативних наслідків, адаптовані до особливостей діяльності підприємства на міжнародних ринках.

Побудова системи класифікації ризиків ЗЕД акумулює значну кількість точок зору. В публікаціях до вирішення цієї проблеми пропонуються різноманітні підходи [3].

Побудова системи класифікації ризиків зовнішньоекономічної діяльності передбачає створення

Таблиця 1

**Узагальнення поглядів науковців щодо визначення дефініції
«ризиків зовнішньоекономічна діяльність»**

Автор, джерело	Визначення
Зосімова А.В. [6, с.124]	економічна категорія, яка характеризує невизначеність, можливість та вірогідність настання негативної події у процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності
Гончар Г.П. [2, с. 33]	можливість позитивних та негативних відхилень від прогнозованого бажаного результату прийнятих рішень, пов'язаних з інтеграцією вітчизняного підприємства у світову економіку та здійсненням зовнішньоекономічних угод
Баєва О.І., Васильченко О.О. [1, с. 18]	несприятливі події або комбінація подій, пов'язаних із ЗЕД, із несприятливими наслідками
Свідерська А. [10, с. 114]	можливість позитивних та негативних відхилень від прогнозованого бажаного результату прийнятих рішень, пов'язаних з інтеграцією вітчизняного підприємства у світову економіку та здійсненням зовнішньоекономічних угод
Григор'єва М.І. [4, с. 192]	обставини, що можуть сприяти виявленню причин нездійснення зовнішньоекономічної угоди підприємства

Джерело: узагальнено авторами

структурованого та багаторівневого підходу для їх ідентифікації, аналізу та управління. Основні етапи формування такої системи можна описати наступним чином:

1. Визначення цілей класифікації – систематизація ризиків для забезпечення їх повної оцінки та пріоритизації, створення підґрунтя для розробки механізмів управління.

2. Вибір ознак класифікації – відбір критеріїв, що відображають природу ризиків та їхній вплив на діяльність підприємства.

Ідентифікація ризику дозволяє визначити тип ризику, що буде супроводжувати діяльність підприємства на зовнішньому ринку. Для визначення типу ризику доцільно скористатися визначеними класифікаційними ознаками, представленими в публікаціях науковців. Природа походження ризику дуже різноманітна і включає близько 200 видів [9], зокрема:

- сфера виникнення: внутрішні та зовнішні;
- керованість: керовані та некеровані;
- суб'єкт прийняття рішення: одноосібні, колективні;
- обґрунтованість прийняття рішень: раціональні, нераціональні, авантюрні;
- часовий горизонт: короткострокові, середньострокові, довгострокові;
- вид діяльності: виробничі, фінансові, комерційні, операційні;
- конкретні види ризиків: логістичні, валютні, митні, кредитні, політичні тощо;
- рівень прогнозування: прогнозовані, непередбачувані;
- ступінь повторюваності: систематичні, несистематичні;
- джерела виникнення: об'єктивні, суб'єктивні;
- наслідки впливу: негативні, нейтральні, позитивні;
- вплив на діяльність: помірні, критичні, катастрофічні;
- можливий результат: чисті, спекулятивні.

3. Побудова ієрархічної структури – розташування ризиків у вигляді багаторівневої матриці або схеми, що дозволяє одночасно враховувати кілька ознак.

4. Інтеграція з механізмами управління – класифікація повинна забезпечувати основу для пріоритизації ризиків, оцінки потенційного впливу ризиків на суб'єкт здійснення ЗЕД та розробки відповідних стратегій реагування.

Такий підхід дозволяє створити системну та практично орієнтовану структуру, що відображає комплексність ризиків ЗЕД і сприяє ефективному управлінню ними.

Під час планування ЗЕД ідентифікація ризиків дозволяє спрогнозувати ймовірність настання ризикової події, зменшити можливі втрати під-

приємств при здійсненні ЗЕД. Визначення ризиків дозволяє узгодити складові підсистеми управління ризиком з цілями та завданнями підприємства суб'єкта ЗЕД [8].

Авторські підходи до визначення типів ризику при здійсненні ЗЕД узагальнено у наступному вигляді (рис. 1).

Наведений підхід до класифікації ризиків ілюструє багаторівневу класифікацію ризиків підприємства у сфері зовнішньоекономічної діяльності за різними ознаками, включно зі сферою виникнення, можливістю управлінського впливу, суб'єктом прийняття рішення, обґрунтованістю дій, часовим горизонтом, видом діяльності, конкретними видами ризиків, рівнем прогнозування, ступенем повторюваності, джерелами, наслідками, впливом на діяльність та можливим результатом. Такий підхід дозволяє здійснити комплексну оцінку ризиків, враховуючи їхню природу, інтенсивність, джерела та потенційні наслідки, що створює підґрунтя для розробки ефективних механізмів управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності.

Особливістю є врахування як негативних, так і нейтральних та позитивних ризиків, що дозволяє оцінювати їх як потенційні можливості, а не лише загрози, а також орієнтація на практичне управління ризиками через пріоритизацію та диференційовані механізми реагування.

Запропонована класифікація ризиків ЗЕД може стати основою для складання підприємствами паспорту ризиків. Паспорт ризиків дозволяє вирішити проблему ідентифікації, оцінювання, ризик-менеджменту та здійснення моніторингу ризиків з урахуванням специфіки ЗЕД.

Процес ідентифікації ризиків та створення паспорту ризиків наведено на рис.2.

Паспорт ризиків представляє собою документ, який включає всю інформацію про ризик, місце його виникнення, загрози та потенційний вплив на діяльність підприємства.

Формування паспорта ризиків доцільно розглядати як поетапний процес, який забезпечує не лише ідентифікацію основних ризиків, але й їх подальшу пріоритизацію. Такий підхід виступає логічним завершенням етапу визначення, класифікації та ідентифікації ризиків і водночас формує необхідні передумови для підвищення ефективності системи управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Основне призначення паспорта ризиків полягає у забезпеченні системного підходу до фіксації, аналізу та контролю ризиків, що виникають у процесі діяльності підприємства. У межах цього інструменту здійснюється документування ідентифікованих ризиків із зазначенням їх джерел, причин виникнення, можливих наслідків, ймовірності реалізації та рівня впливу. Паспорт ризиків виконує функцію впорядкування та класифікації ризиків за типами,

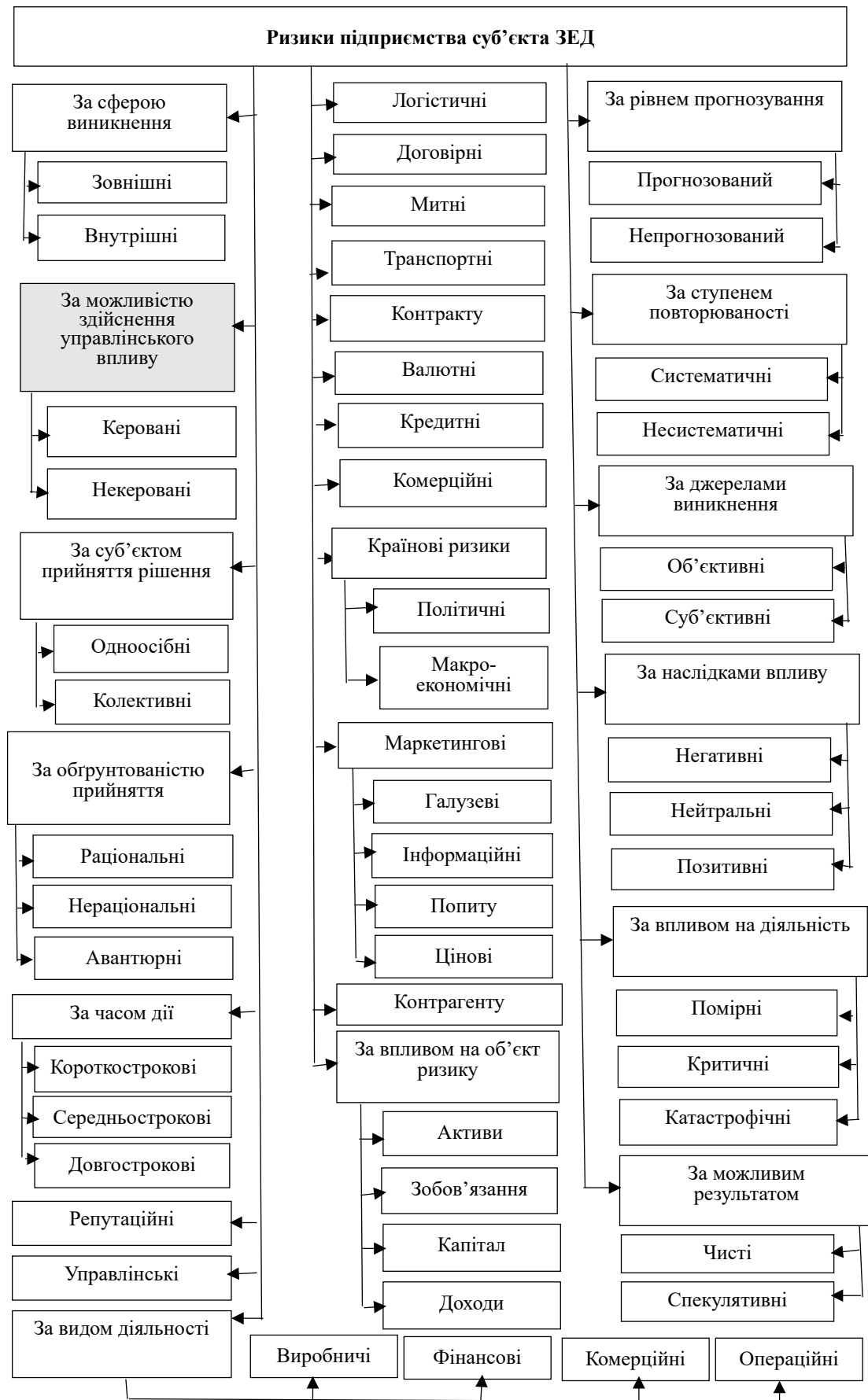

Рис. 1. Ризики підприємства суб'єкта ЗЕД

Джерело: узагальнено авторами

Рис.2. Процес ідентифікації ризиків при здійсненні ЗЕД

Джерело: узагальнено авторами

сферами виникнення, ступенем пріоритетності та зонами контролю. На основі узагальненої інформації формується аналітичне підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, визначення стратегій реагування, мінімізації або страхування ризиків. Крім того, паспорт забезпечує системний моніторинг змін у ризиковому профілі підприємства та сприяє підвищенню прозорості, відповідальності й ефективності управлінських процесів.

Пріоритизація ідентифікованих ризиків для підприємства суб'єкта ЗЕД дозволяє встановити ключові ризики, яким необхідно приділити особливу увагу при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Висновки з проведеного дослідження. У сучасних умовах глобалізації та зростаючої нестабільності світового ринку ризики зовнішньоеконо-

мічної діяльності підприємств виступають визначальним чинником, що впливає на ефективність міжнародних операцій і конкурентоспроможність. Дослідження ризиків ЗЕД показує, що їх слід розглядати як комплекс взаємопов'язаних дестабілізуючих факторів внутрішнього та зовнішнього походження, які здатні впливати на досягнення стратегічних цілей, фінансову стійкість та ефективність підприємства.

Запропонована авторська класифікаційна схема, новизна якої полягає у комплексному багаторівневому підході до аналізу ризиків підприємства у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Схема інтегрує понад двадцять ознак класифікації, враховуючи сферу виникнення, керованість, суб'єкта прийняття рішення, часовий горизонт, види діяльності, конкретні види ризиків, рівень прогнозування, ступінь повторюваності, джерела та наслідки впливу. Такий підхід дозволяє здійснювати системну оцінку ризиків, враховуючи їхню природу, інтенсивність, джерела та потенційні наслідки, що є основою для розробки ефективних механізмів управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності.

Паспорт ризиків являє собою інструмент систематизації, документування та моніторингу ризиків, що функціонує в межах системи управління ризиками підприємства. Його ключове призначення полягає у забезпеченні структурованого та послідовного підходу до ідентифікації, оцінювання, контролю й мінімізації ризиків, що виникають у процесі діяльності суб'єкта господарювання.

Розуміння типу ризику, який може супроводжувати ЗЕД підприємства, дозволяє визначити управлінські дії та забезпечити ефективне управління ними. Результатом ідентифікації можливих ризиків здійснення ЗЕД має стати створення реєстру ризиків, що дозволить систематизувати інформацію про ризики та визначити профіль ризику.

Список використаних джерел:

1. Баєва О.І., Васильченко О.О. Особливості управління ризиками в логістиці зовнішньоекономічної діяльності. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 17–21. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/3.pdf
2. Гончар Г.П. Ризики у сфері зовнішньоекономічної діяльності. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 12. С. 32–36 URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/5.pdf
3. Гранатуров В. М., Лаврів В.В. Зовнішньоекономічні ризики: проблеми аналізу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 14, ч. 1. С. 69–73
4. Григор'єва М.І. Удосконалення системи управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності у бізнес-плануванні. *Наукові праці МАУП*. 2015. Вип. 44(1), С. 192–200. URL: https://journals.mau.com.ua/journal/44_2015/11.pdf
5. Григор'єва М.І., Кобрицький В.В. Удосконалення системи управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 1. С. 25–29. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2015/8.pdf
6. Зосімова А.В. Виявлення ризиків зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 15, ч. 1. С. 123–127, URL: http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/15_1_2017ua/29.pdf
7. Карпій О.П., Стадник М.Є. Оцінювання впливу ризиків зовнішньоекономічної діяльності. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2023. № 2 (9). С. 142–151. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/dec/32694/menedzhment223maket-142-151.pdf>
8. Ковальова М.Л. Основи системи управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності. *Інтелект XXI*. 2020. № 2 С.166–169. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2020-2.31>

9. Насипайко Д.С., Подплетний В.В. Основні ризики зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах розвитку глобалізаційних процесів. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.11.35>
10. Свідерська А. Поняття та класифікація ризиків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. *Галицький економічний вісник*. Тернопіль : ТНТУ, 2014. Том 46. № 3. С. 113–121 URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/5349/2/GEB_2014v46n3_Antonina_Sviderska-The_concept_and_113-121.pdf
11. Cavusgil S.T., Deligonul S., Ghauri P.N., Bamiatzi V., Park B., Mellahi K. Risk in international business and its mitigation. *Journal of World Business*. 2020. Vol. 55. Is. 2. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2020.101078>.
12. Rubaj P. Risk Mitigation in Business Activities on Emerging Markets. *European Research Studies Journal*. 2021. Vol. XXIV. Is. 4B. pp. 699–712.

References:

1. Baieva O. I. & Vasylenko O. O. (2018). Features of risk management in logistics of foreign economic activity. *Economy and Society*, 18, 17–21. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/3.pdf
2. Honchar H. P. (2017). Risks in the sphere of foreign economic activity. *Economy and Society*, 12, 32–36. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/5.pdf
3. Granaturov V. M. & Lavriv V. V. (2017). Foreign economic risks: problems of analysis. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 14(1), 69–73.
4. Hryhorieva M. I. (2015). Improving the risk management system in foreign economic activity in business planning. *Scientific Works of MAUP*, 44(1), 192–200. Available at: https://journals.maup.com.ua/journal/44_2015/11.pdf
5. Hryhorieva M. I. & Kobrzhytskyi V. V. (2015). Improving the risk management system of enterprises' foreign economic activity in Ukraine. *Investments: Practice and Experience*, 1, 25–29. Available at: http://investplan.com.ua/pdf/1_2015/8.pdf
6. Zosimova, A. V. (2017). Identification of foreign economic risks of machine-building enterprises. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 15(1), 123–127. Available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/15_1_2017ua/29.pdf
7. Karpil O. P. & Stadnyk M. Ye. (2023). Assessment of the impact of foreign economic activity risks. *Management and Entrepreneurship in Ukraine: Formation Stages and Development Issues*, 2(9), 142–151. Available at: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/dec/32694/menedzhment223maket-142-151.pdf>
8. Kovalova M. L. (2020). Fundamentals of risk management system in foreign economic activity. *Intellect XXI*, 2, 166–169. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2020-2.31>
9. Nasypayko D. S. & Podpletniy V. V. (2020). Key risks of enterprises' foreign economic activity under the development of globalization processes. *Public Administration: Improvement and Development*, 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.11.35>
10. Sviderska A. (2014). Concept and classification of risks in foreign economic activity of the enterprise. *Galician Economic Bulletin*, 46(3), 113–121. Available at: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/5349/2/GEB_2014v46n3_Antonina_Sviderska-The_concept_and_113-121.pdf
11. Cavusgil S. T., Deligonul S., Ghauri P. N., Bamiatzi V., Park B. & Mellahi K. (2020). Risk in international business and its mitigation. *Journal of World Business*, 55(2). DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2020.101078>
12. Rubaj P. (2021). Risk mitigation in business activities on emerging markets. *European Research Studies Journal*, XXIV(4B), 699–712.

E-mail: skopnata67@gmail.com

Стаття надійшла: 30.07.2025
Стаття прийнята: 11.09.2025
Стаття опублікована: 29.09.2025